

WEBINAR

03.11.2022

11:00-13:30

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ &
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Search
Culture.gr

ΕΠΙΛΕΓΟΝΤΑΣ ΜΙΑ
ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΗ
ΑΔΕΙΑ ΧΡΗΣΗΣ

Δρ. Μαρίνα Μαρκέλλου
markelloumarina@gmail.com

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής
Ανάπτυξης

Ε.Π. "ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ"

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΜΕΑ ΤΠΕ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΣΕ ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ

© 2022. All Rights Reserved

Το σύνολο του περιεχομένου των πληροφοριών, των ηλεκτρονικών αρχείων, των υπηρεσιών και όλων των στοιχείων που περιέχονται στον δικτυακό τόπο z ανήκουν αποκλειστικά στο Μουσείο X και αποτελούν προστατευόμενα αγαθά πνευματικής ιδιοκτησίας του.

Ο χρήστης οφείλει να καταβάλει στο Μουσείο X τα τέλη αναπαραγωγής του φωτογραφικού υλικού, καθώς και τα πνευματικά δικαιώματα δημοσίευσης ανάλογα με τη χρήση (εκπαιδευτική, επιστημονική, εμπορική, διαφημιστική κ.ά.).

Copyright © 2022 Ίδρυμα X

ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ (STANDARDISED RIGHTS INFORMATION)

Οι τυποποιημένες άδειες /εργαλεία :

- Συνδέουν τους χρήστες με το υλικό
- Είναι κατανοητές παγκοσμίως
- Χρησιμοποιούν μια νομικά ακριβή γλώσσα
- Βοηθούν τους φορείς να μην παρέχουν παραπλανητικές δηλώσεις
- Αναγνώσιμες από άνθρωπο και από μηχανή

**Ποια είναι τα τυποποιημένα
εργαλεία που μπορείς να
χρησιμοποιήσεις για να δώσεις
πληροφορίες σχετικά με τα
δικαιώματα ;**

CC licenses

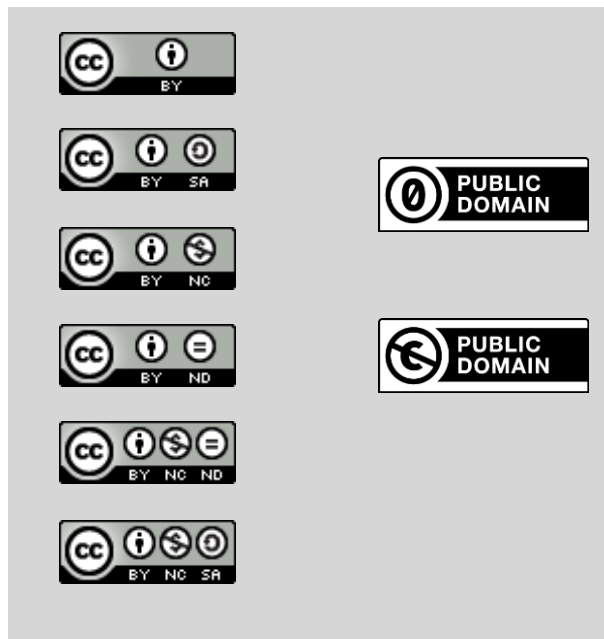
CC tools

Rights Statements

Creative Commons Licenses & Public Domain Tools

RIGHTS STATEMENTS

Χρησιμοποιούνται από
Search Culture.gr

CREATIVE COMMONS LICENSES

ΤΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΤΑ CREATIVE COMMONS?

- ΔΕΝ είναι μία υποκατάσταση του Copyright
- ΔΕΝ είναι ένα παράθυρο κατάχρησης του Copyright

ΤΙ ΕΊΝΑΙ ΤΑ CREATIVE COMMONS?

- Ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που στοχεύει στην προώθηση της καλύτερης επανάχρησης του περιεχομένου για σκοπούς δημιουργικότητας και καινοτομίας και εκπαιδευτικούς.
- Οι άδειες είναι ένα εργαλείο προς υλοποίηση του σκοπού αυτού. Δίνεται έμφαση στη δημιουργία θετικών δικαιωμάτων (τι μπορείς να κάνεις με το περιεχόμενο;) για τους χρήστες

CREATIVE COMMONS LICENSES

- Ενεργό νομικό εργαλείο το οποίο μπορεί να εφαρμοσθεί μόνο από τον δικαιούχο ή με τη συναίνεση του δικαιούχου του Copyright
- Αποτελεσματικό εργαλείο όταν το υλικό είναι in copyright
- Μη αποκλειστική άδεια & μη ανακλητή
- Πότε μόνο μπορούν οι πολιτιστικοί φορείς να χρησιμοποιούν CC άδειες?
 - ◆ Όταν έχουν λάβει άδεια από το δικαιούχο ή είναι οι ίδιοι δικαιούχοι του Copyright
- Γιατί πρέπει οι πολιτιστικοί φορείς να χρησιμοποιούν CC άδειες?
 - ◆ Καθίσταται δυνατή η ευρεία επανάχρηση
 - ◆ Δημιουργούνται νέες συνέργειες μεταξύ χρηστών και φορέων

CREATIVE COMMONS LICENSES

ΚΟΙΝΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

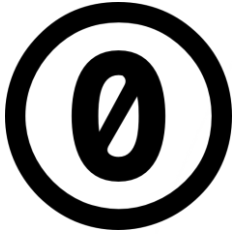
- ✓ Πάντα σεβασμός στην πατρότητα του έργου
- ✓ Εφαρμογή περιορισμών/εξαιρέσεων του συστήματος CR
- ✓ Προστασία του έργου από το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας
- ✓ Η επιφύλαξη δεν σημαίνει απαγόρευση
- ✓ Όλα τα δικαιώματα που δεν έχουν μεταβιβασθεί επιφυλάσσονται υπέρ του δημιουργού

Ποιοι είναι οι πιθανοί συνδυασμοί χρήσης των CC licenses?

					
		ATTRIBUTION REQUIRED	COMMERCIAL USE	MODIFY & ADAPT	CHANGE LICENSE
	CC BY				
 	CC BY SA				
 	CC BY ND				
 	CC BY NC				
  	CC BY NC SA				
  	CC BY NC ND				

PUBLIC DOMAIN TOOLS

CC0 or Public Domain Dedication επιτρέπει στους δικαιούχους να παραιτηθούν από την άσκηση των δικαιωμάτων τους και να αφιερώσουν το έργο τους στο δημόσιο τομέα. (πχ. RijksMuseum policy)

Public Domain mark (PPD) χρησιμοποιείται για να δείξει ότι το έργο είναι ελεύθερο από κάθε περιορισμό ως προς το copyright

Τι σημαίνει δημόσιος τομέας (public domain);

Αν και δεν υπάρχει νομοθετικός ορισμός του δημόσιου τομέα, μπορεί να οριστεί ως η συνθήκη («the condition») υπό την οποία το έργο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ελεύθερα από οποιονδήποτε, για οποιονδήποτε σκοπό (με την επιφύλαξη των ηθικών δικαιωμάτων, τουλάχιστον για τα περισσότερα συστήματα ηπειρωτικού δικαίου) χωρίς να ζητηθεί άδεια και χωρίς να καταβληθεί αμοιβή.

Τα έργα που ανήκουν στο δημόσιο τομέα είναι:

- ✓ ιδέες, που δεν προστατεύονται από τη βασική αρχή της διάκρισης ιδέας/μορφής,
- ✓ τα μη πρωτότυπα έργα
- ✓ τα εξαιρούμενα έργα (π.χ. νόμοι, δικαστικές αποφάσεις κλπ.)
- ✓ έργα των οποίων η διάρκεια του περιουσιακού δικαιώματος έχει λήξει
- ✓ έργα που έχουν "αφιερωθεί στο κοινό" ελεύθερα από τους δικαιούχους (άδεια CC0).

RIGHTS STATEMENTS

- 12 τυποποιημένες δηλώσεις δικαιωμάτων οι οποίες έχουν δημιουργηθεί για να χρησιμοποιηθούν από τους πολιτιστικούς φορείς προκειμένου να ενημερώνουν για το συγκεκριμένο περιβάλλον CR των ψηφιακών απεικονίσεων που διαθέτουν online.
- ΔΕΝ είναι ένα νομικό εργαλείο, ΔΕΝ είναι άδεια & θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο αν οι φορείς δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις CC licenses ή τα CC tools
- Οι φορείς των συλλογών θα πρέπει πρώτα να κατανοούν το καθεστώς του copyright στις συλλογές τους πριν εφαρμόσουν RightsStatements.org
- Οι φορείς των συλλογών πρέπει να αναζητήσουν τις σχετικές άδειες από τους δικαιούχους των πνευματικών δικαιωμάτων για να καταστήσουν τις ψηφιακές απεικονίσεις διαθέσιμες online, διαφορετικά θα πρέπει να ακολουθήσουν μια προσέγγιση διαχείρισης κινδύνων (risk managed approach)

RightsStatements.org δηλώσεις που χρησιμοποιούνται από to search culture. gr

Objects in copyright

i) When you do not hold
the rights

ii) When you have specific
permission from the
rights owner

Objects that are not in copyright

Other

Πώς να διαλέξεις τη σωστή τυποποιημένη άδεια/εργαλείο;

Πώς το καθεστώς copyright των έργων επηρεάζει τις άδειες/εργαλεία που θα επιλέξεις;

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Έλεγξε το καθεστώς Copyright (επί του τεκμηρίου) (*είναι in /out of Copyright?*)
- Βρες τον δικαιούχο των πνευματικών δικαιωμάτων (δημιουργός, ΟΣΔ, εξαιρέσεις κοκ)
- Έλεγξε αν υπάρχουν δικαιώματα επί της ψηφιοποίησης / θυμήσου το άρθρο 14 της Οδηγίας για την Ενιαία Ψηφιακή Αγορά
- Έλεγξε αν υπάρχουν άλλοι περιορισμοί
- Άνοιξε τη συλλογή σου όσο μπορείς

Άρθρο 14 (Οδηγία 790/2019) - Έργα εικαστικών τεχνών που έχουν καταστεί κοινό κτήμα

Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι, **όταν έχει λήξει η διάρκεια προστασίας ενός έργου εικαστικών τεχνών, κάθε υλικό που προκύπτει από πράξη αναπαραγωγής του εν λόγω έργου δεν υπόκειται σε δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ή συγγενικά δικαιώματα**, εκτός εάν το υλικό που προκύπτει από την εν λόγω πράξη αναπαραγωγής είναι πρωτότυπο υπό την έννοια ότι αποτελεί προσωπική πνευματική δημιουργία του δημιουργού.

IN COPYRIGHT

Αν έχεις άδεια από τον δικαιούχο ή αν είσαι δικαιούχος του Copyright

CC licenses

CC0

Αν δεν έχεις άδεια από τον δικαιούχο

Αν έχεις μόνο άδεια για εκπαιδευτικούς σκοπούς

IN THE PUBLIC DOMAIN

Αν δεν υπάρχουν νομικοί οι άλλοι συμβατικοί περιορισμοί

Αν υπάρχουν νομικοί οι άλλοι συμβατικοί περιορισμοί

Public Domain mark
(PPD)

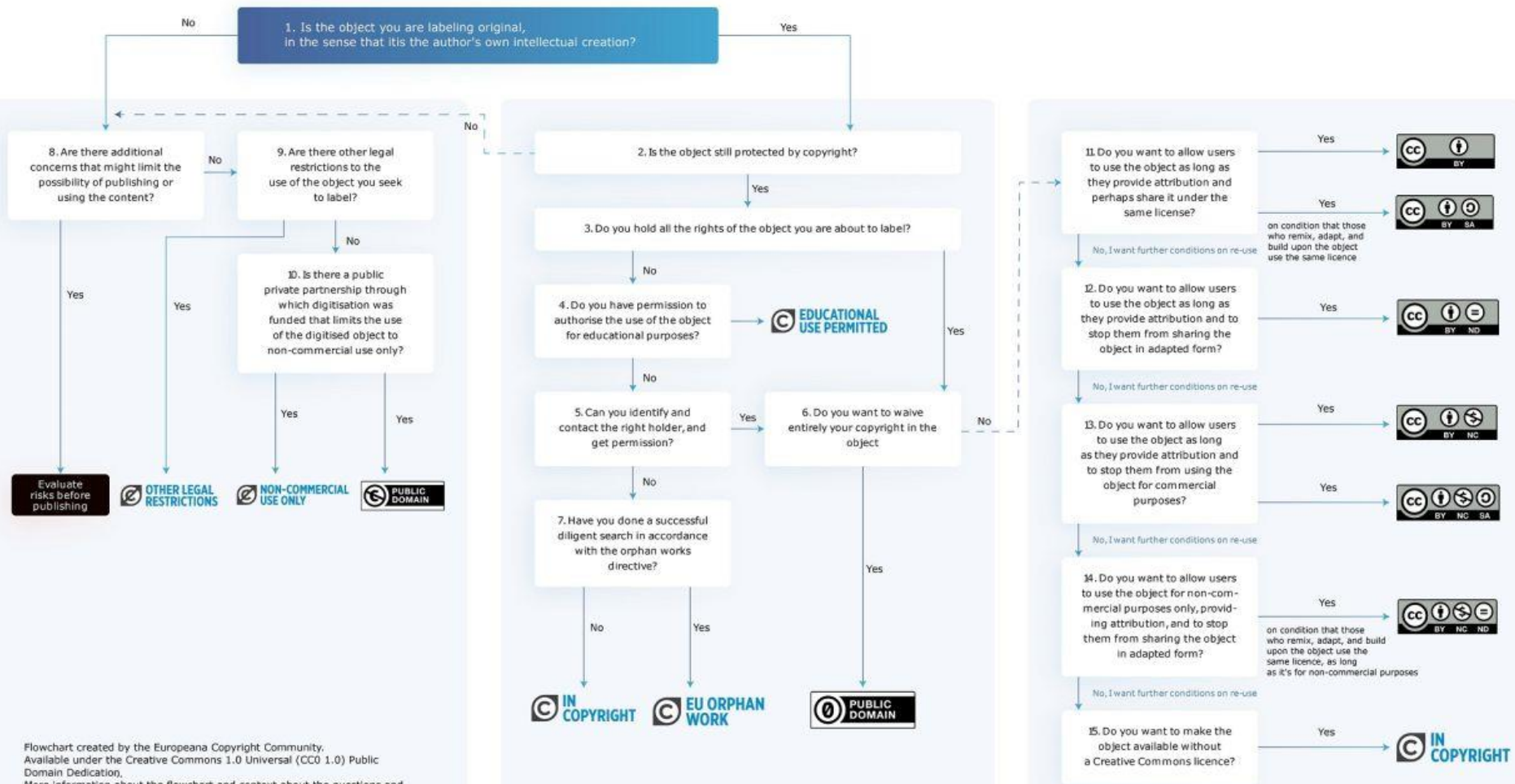
CC0/Public Domain Dedication

**OTHER LEGAL
RESTRICTIONS**

**NON-COMMERCIAL
USE ONLY**

Flowchart created by the Europeana Copyright Community.
 Available under the Creative Commons 1.0 Universal (CC 1.0) Public Domain Dedication.
 More information about the flowchart and context about the questions and answers is available at <https://pro.europeana.eu/project/how-to-guide-for>

Παραδείγματα

Εργο τέχνης από τον
ζωγράφο Ω

Πραγματοποιείται
έκθεση των έργων του
ζωγράφου το 2021 στο
Μουσείο Χ

Το μουσείο
φωτογραφίζει το έργο
και θέλει να το ανεβάσει
στη συλλογή του.

Ποιο είναι το καθεστώς copyright του αντικειμένου;
(προστατεύεται από το copyright)

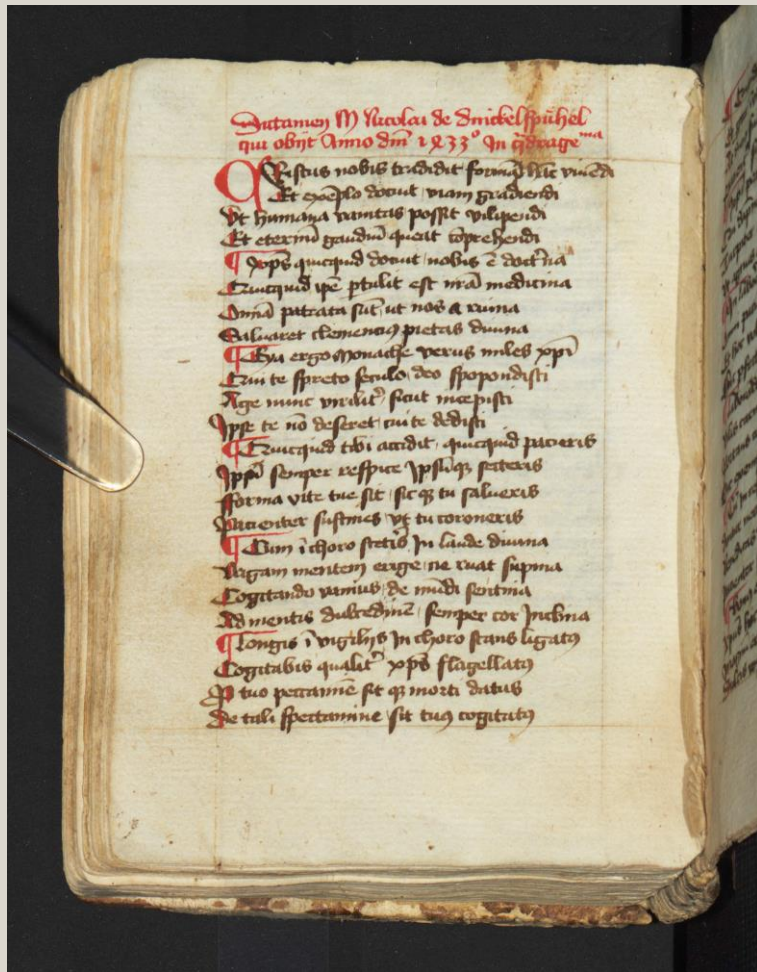
Το μουσείο έχει το copyright;
(όχι)

Είναι ο δικαιούχος γνωστός ;
(ναι ο ίδιος ο δημιουργός)

Ο δικαιούχος εκχώρησε τα δικαιώματά του για οποιαδήποτε χρήση της ψηφιακής απεικόνισης;
(όχι)

Ποια είναι η πιο ακριβής δήλωση;

Χειρόγραφο του 1729

Στη διαδικασία της ψηφιοποίησης μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού φορέα υπήρχε συγκεκριμένη ρήτρα ότι απαγορεύεται η αντιγραφή ή διανομή από τους χρήστες για εμπορικούς σκοπούς.

Ποιο είναι το καθεστώς copyright του αντικειμένου;
(δεν προστατεύεται από το copyright (Out of Copyright))

Υπάρχουν περιορισμοί νομικοί ;
(ναι λόγω της συνεργασίας ιδιωτικού – δημοσίου φορέα)

Ποιες είναι οι επιλογές δηλώσεων ;

Ποια είναι η πιο ακριβής δήλωση;

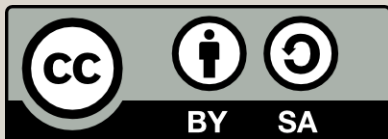
Φωτογραφία ενός διατηρητέου κτιρίου από φωτογράφο Χ. Εκχωρεί τα περιουσιακά δικαιώματα (Copyright) στο μουσείο φωτογραφίας Ζ.

Ποιο είναι το καθεστώς copyright του αντικειμένου;
(προστατεύεται από το copyright (in Copyright))

Το μουσείο έχει το copyright;
(ναι λόγω της άδειας από τον φωτογράφο)

Ακόμα και να μην είχε το copyright το μουσείο, υπάρχει κάποια δυνατότητα για το μουσείο; (εξαιρέσεις/περιορισμοί)

Ποιες είναι οι επιλογές δηλώσεων ;

Ποια είναι η πιο ακριβής δήλωση;

Open GLAM Initiative

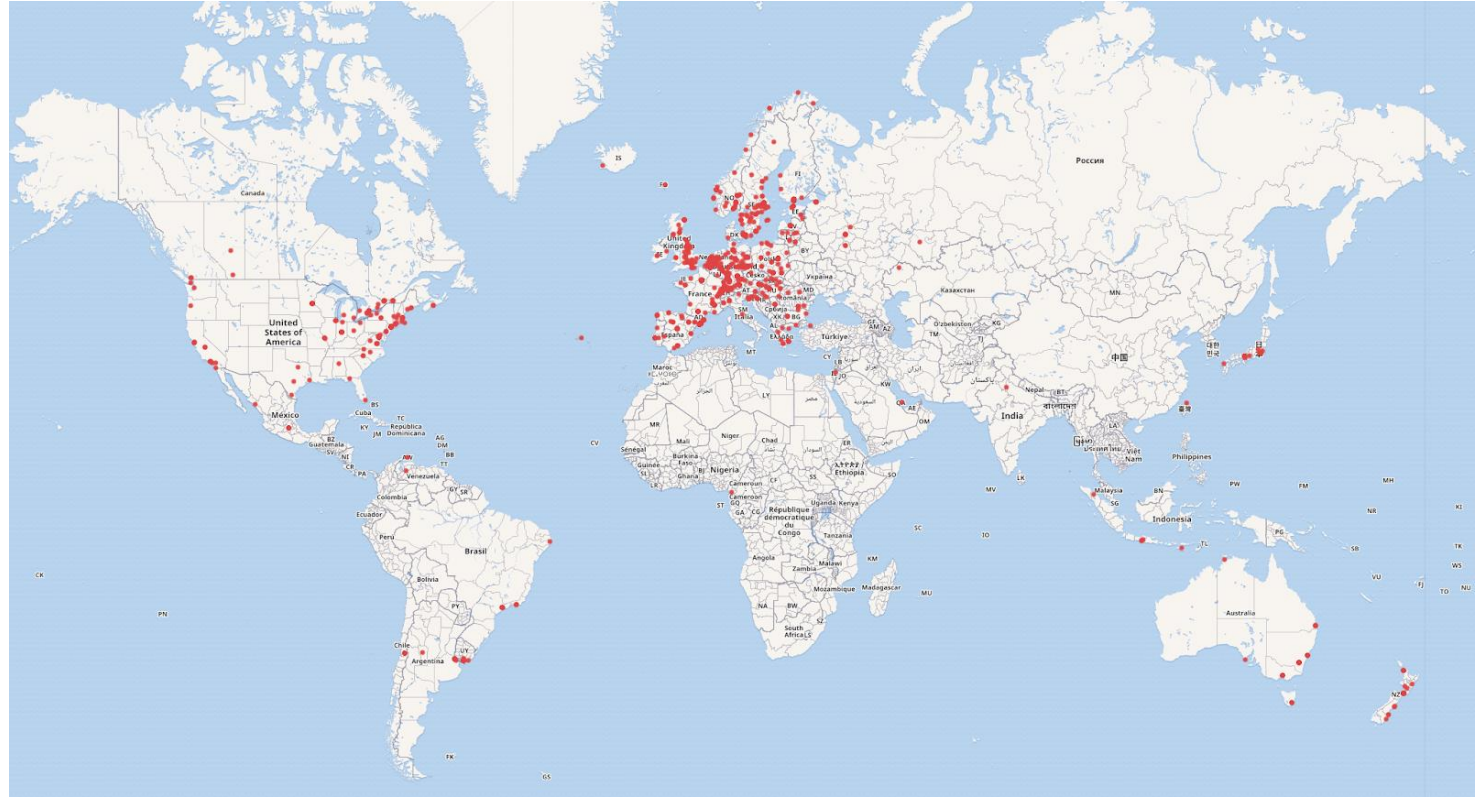
Open GLAM (galleries, libraries, archives & museums): Διεθνής πολιτιστική κίνηση σχετικά με τα ανοικτά πολιτιστικά δεδομένα

5 θεμελιώδεις αρχές :

- ✓ Απελευθέρωσε ψηφιακές πληροφορίες για τα μεταδεδομένα στο δημόσιο τομέα χρησιμοποιώντας ένα κατάλληλο νομικό εργαλείο (πχ. Creative Commons and Rightsstatements.org)
- ✓ Διατήρησε στον δημόσιο τομέα τις ψηφιακές αναπαραγωγές των έργων των οποίων έχει λήξει η διάρκεια προστασίας του CR (μη προσθήκη νέων δικαιωμάτων)
- ✓ Όταν δημοσιεύεις δεδομένα, δώσε μία σαφή δήλωση για το πώς επιθυμείς να ξαναχρησιμοποιηθεί η συλλογή των δεδομένων σου
- ✓ Όταν δημοσιεύεις δεδομένα, χρησιμοποίησε ανοικτού μορφότυπου και μηχαναγνώσιμα αρχεία (eg. xml, csv).
- ✓ Πρέπει να επιδιώκεις να προσελκύεις νέα κοινά με νέους τρόπους

Μάρτιος 2018 : 30 GLAMs
Σήμερα : 1400 + GLAMs σε
περισσότερες από 50 χώρες

Σημερινή εικόνα κινήματος open GLAM

ΟΦΕΛΗ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

- ✓ Κάνει την πολιτιστική κληρονομιά προσβάσιμη και επαναχρησιμοποιήσιμη
- ✓ Αποφεύγει την προστασία στο διηνεκές από το CR
- ✓ Προώθηση της ψηφιακής εμβέλειας και της προβολής των μουσείων
- ✓ Εκπληρώνει θεμελιωδώς την αποστολή των μουσείων
- ✓ Είναι μετασχηματιστικό για τα ιδρύματα (π.χ. εξυπνότερη κατανομή πόρων)
- ✓ Ενισχύει την εκπαίδευση, τη δημιουργικότητα και τη νέα γνώση
- ✓ Ενισχύει τη σύμπραξη – συνεργασία με τις κοινότητες

Η τάση ανοικτότητας στην χρήση του ψηφιακού πολιτιστικού αποθέματος δηλώνει μια δυναμική διάδοσης της γνώσης (Smithsonian, MET, Paris Musées, Rijksmuseum, SMK, Εθνική Ισπανική Βιβλιοθήκη κλπ)

Επιθυμητή η μεγιστοποίηση της πρόσβασης σε ψηφιακά πολιτιστικά δεδομένα με κατάλληλη αναφορά στους φορείς και στους δημιουργούς με σχεδόν μηδενικό κόστος συναλλαγής.

Ευχαριστώ πολύ

**Δρ. Μαρίνα Μαρκέλλου
markelloumarina@gmail.com**